

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 20 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Seja vodstva SLS

se bo vršila

v nedeljo, 21. maja ob devetih
dopoldne v dvorani hotela pri
»Belem volu« v Celju.

Vsem novoizvoljenim članom vodstva smo
že odposlali vabila z dnevnim redom in
drugimi navodili.

➤ Radi seje vodstva odpovedujemo vse
shode, ki so bili za 21. maj že naznanjeni.
Shodi se naj vrše 25. ali 28. maja.

TAJNISTVO S. L. S.

Kaj hočemo?

Mi smo na neštevilnih shodih, v listih in v parlamentu svarili krmarje naše države, naj ljudstvu ne delajo nasilja, ampak upoštevajo njegove upravičene želje in zahteve. V gorki ljubezni do skupne domovine smo zlasti poudarjali, naj ne zatirajo gospodarskih in kulturnih dobrin, ki so si jih posamezne pokrajine in ljudstva v teku stoletij v trdem delu in boju priborili. Naša država bo le tedaj dobro upravljana, gospodarsko utrjena, cvetoča in močna, če bo ljudstvo samo pri vsej javni upravi in vsem gospodarstvu dobilo besedo in s svojimi zadevami samolastno in po svoji volji in svojih potrebah gospodarilo in vladalo. Z eno besedo: Slovenci imamo svoje posebne gospodarske razmere, svojo posebno kulturo, svoje posebne potrebe in razmere, ravno tako tudi Hrvatje, Srbi, Bosanci, Macedonci in drugi. Ne gre, da bi merili hlače po istem vatlu desetletnemu dečku kakor tridesetletnemu možu. Kdor to dela, bo vse skazil: hlače ne bo imel ne deček ne mož.

To vse so pa napravile sedanje vladne stranke. Vse je zavoženo, država je na

zunaj brez ugleda, na znotraj je vse nezadovoljno, gospodarstvo v razsulu, denar vedno manj vreden. Ali je bilo tega treba? Kako je do tega prišlo? Vsega tega so krivi volivci, ki so poslali v Belgrad poslance sedanjih vladnih strank, ki sedaj iz ljudstva brijejo norce. Pri nas so brezvestni izžemalci in priznani sovražniki ljudstva speljali velik del volivcev s spretno agitacijo za kmetijski program v tabor samostojnežev. Ko so ti od ljudstva dobili mandate, so njim zaupano politično moč naravnost zločinsko zlorabili in se brezvestno vdinjali srbskim in drugim centralistom. Pomagali so ustvarjati sedanje neznosne razmere in so zanje v polni meri soodgovorni. Prodali so samovlado našega ljudstva srbskim mogotcem. Še nikdar ni nobena stranka tako brezvestno izdala koristi lastnega ljudstva kakor so to storili samostojneži. Ljudstvo se je iztreznilo in ne bo nikoli več tem ljudem zaupalo politične moči.

Na drugi strani so zopet zmotili znaten del volivcev komunisti, ki so vrgli med narod republiko. Mnogi lahkoverneži so šli na lim v trdni veri, da bo res takoj nastopil paradiž, če vržejo svojo kroglico v republikansko skrinjico. Tudi ti so znatno oškodovali s svojim glasom politični vpliv stranke, ki je edina med vsemi drugimi strankami zagovarjala in oznanjala edino pameten in dosegljiv program: to je popolno samoupravo in samovlado ljudstva v pokrajinah. Ta program je jasno in odkrito oznanjevala edino Slovenska ljudska stranka in se zanj tudi v parlamentu pošteno in moško borila. Vsi drugi so metali ljudstvu pesek v oči. Ko jim je pa ljudstvo poverilo svoje glasove in mandate, so ga v odločilnem trenutku izdali in prevarili.

Zakaj obnavljamo te žalostne spomine? Zakaj ponavljamo to žalostno zgodbo iz politične zgodovine zadnjih dveh let? Zato, da bi se ljudstvo iz tega res kaj naučilo in politično izboljšalo. Besede so poceni, dejanja so vse. Pogledati je treba vsikdar za lepe besede in izluščiti pravo in zdravo jedro. Če se ljudstvo ne bo tega naučilo, bo sledila ena prevara drugi, in slednja hujša od prejšnje.

Edino zdravilo, da pridemo do znosnejših in v resnici zdravih gospodarskih in

političnih razmer v državi, je, da dobi ljudstvo v pokrajinah politično in gospodarsko svobodo. O svojih stvareh in svojem gospodarstvu naj samo odloča, samo si naj postavlja svojo vlado in določa za svoje razmere primerne davke: ljudstvo naj dobi politično in gospodarsko samoupravo, avtonomijo, samoodločbo, ali kakor že hočete to imenovati. To je glavno vprašanje, vse drugo je postransko. Za tem mora iti ves naš boj, na to moramo zediniti vse naše sile, vse drugo moramo potisniti v ozadje. Vse drugo je za sedaj malenkostno in ničevno v primeri s tem velikim ciljem, za katerim gremo in ki ga moramo za vsako ceno doseči.

Ljudstvo se je tega tudi že v veliki večini zavedlo. To je pa vladnim mogotcem in še nekaterim drugim zelo neljubo. Omamiti hočejo zopet s štrupom ljudstvo, da ne bi videlo svojega resničnega cilja. Obrniti hočejo ljudsko pozornost drugam, na vprašanja, ki v sedanjih razmerah niso ne odločilna in tudi ne dosegljiva. Tem ljudem gre za to, da bi ljudsko odporno silo in moč zopet razcepili in vdinjali zopet v tujo službo. Nič več in nič manj ne zasledujejo nekateri, ki so se v zadnjem času preko raznih strank in programov prelevili v republikance in zavajajo ljudi od pravega cilja.

O republikanstvu in monarhizmu smo mi že v dveh številkah »Domoljuba« jasno označili svoje stališče. Za nas je sedaj boj za vlado ljudstva v samoupravnih pokrajinah prvo in glavno vprašanje. To doseženo, vse doseženo. Volivci, spomnite se na izdajstvo samostojnežev in na prevaro komunistov. Ne pojdite še enkrat na led ljudem, ki z vašimi glasovi samo barantajo. Zato strnjeno v boj za avtonomijo pod zastavo Ljudske stranke.

Preiskava radi umrlih vojakov.

12. t. l. se je sestala komisija za preiskavo proti bivšemu vojnemu ministru generalu Zečeviću radi obolelih in umrlih vojakov-rekrutov. Na sejo so bili pozvani načelniki generalnega štaba, vojnega administrativnega, ekonomskega, sodnega in

sanitetnega oddelka. Na zahtevo komisije so načelniki obširno poročali o novačenju, prehrani in zdravstvenih razmerah v vojski. Izjavili so, da ni niti ena komanda polalala vojnemu ministru poročila, da se odrejeno novačenje ne more izvesti v celoti, in tako se je novačenje izvršilo v novembru in februarju. Načelnik sanitetnega oddelka je poročal, da bi v vojski moralo biti 480 zdravnikov, vseh skupaj pa jih je samo 120, ker beže zdravniki radi slabih plač iz vojske. Novačenje se je izvršilo pod nadzorstvom zdravnikov, ki niso bili vojaki, vsled česar so bili rekrutirani tudi bolni ljudje. (Saj civilni zdravniki menda tudi nekaj znajo. Op. ur.) Član komisije dr. Šimrak je izjavil, da tiči glavni razlog, da je toliko rekrutiranih vojakov obolelo, v tem, da so morali iz svojih rojstnih krajev potovati daleč do svojih poveljstev. Vojaški oziri zahtevajo, da služi vsak vojak v svoji pokrajini, ne pa da se pošiljajo vojaki iz gorenje Hrvatske in Slovenije v najslabši dobi leta in pri sedanjih slabih razmerah v Macedonijo. V posameznih slučajih se je dogajalo, da so vojaki potovali po 14 dni, da so prišli do svojih oddelkov. Vojaški strokovnjaki so priznali, da je z vojaškega stališča najbolje, da služijo vojaki v svojih pokrajinah, vendar pa je vlada odločila, da morajo biti vojaki v posameznih polkih radi političnih razlogov med seboj pomešani. Govornik je primerjal odstotek umrljivosti med vojaštvom pri nas in drugod ter je izjavil, da je navadna umrljivost 1 do 1 in pol odstotka, tako da bi od 87 tisoč vpoklicanih rekrutov smelo umreti največ 120, v resnici pa jih je umrlo 350. Pri zadnjem novačenju se je opazilo veliko pomanjkanje postelj in odej, ki se še danes nahajajo v carinarnicah, ker se vojno ministrstvo ne more pogoditi glede plačila carine. Za bolne vojake tudi ni zadostno preskrbljeno, ker je v proračunu predvi-

deno za bolnega vojaka po 6 dinarjev na dan, medtem ko zahtevajo bolnišnice po 25 dinarjev dnevno. Sodni oddelek vojnega ministrstva ugotavlja v nekem svojem odloku od 22. februarja, da ne leži radi obolenja in smrti tolikoštevilnih vojakov krivda na vojaških obledih. Preiskava se bo še nadaljevala. Mi smo prepričani, da bodo koncem koncev vsi nedolžni, zavedamo se pa tudi, da so naši poslanci s tem krepkim nastopom zoper Zečevića dosegli, da se vojno ministrstvo ne bo nikdar več se drznilo tako postopati. In to je bil glavni namen nastopa naših poslancev, katerim bodo zlasti naši fantje hvaležni.

Katoliški shod

za leskovsko dekanijo in okolico
v KOSTANJEVICI.

V soboto 27. maja bo v Društvenem domu zborovanje zastopnikov izobraževalnih društev in njihovih odsekov. Pričetek ob 4. uri popoldne.

V nedeljo 28. maja dopoldne: Zbirališče pri Društvenem domu. Ob 8. uri začetek spreveda in odhod na slavnostni prostor.

Sv. maša in zborovanje na prostem.

Poleg pridigarja in treh glavnih govornikov nastopijo tudi nekateri zastopniki organizacij s kratkimi pozdravi.

Popoldne zborovanje v oddelkih: 1. Marijine družbe pri B. M. Dobrega sveta. 2. Tretji red v župni cerkvi. 3. Organizacije, izobraževalna društva ter moške in fantje sploh pa v Društvenem domu.

Za sklep skupna slovesnost pri Dobrem svetu s petimi litanijami in zahvalno pesmijo.

K obilni udemežbi vabi

Pripravljalni odbor.

svojih dobrih lastnostih, ki se prednašajo na potomce, naravnost nenadomestljiva.

Nadalje so bili ti plemenjaki kolikor toliko že aklimitizirani ali, kakor pravimo, so zrastle v naših razmerah v našem pomešju, pri naši krmi in oskrbovanju, in so se vsemu temu prilagodili, kar ni možno doseči v kratkem, ampak so zato potrebna leta. Omenjam posebej plemenjake domačega izvora, katerih vrednost in odlične lastnosti še danes ne znamo prav ceniti, menda samo zato ne, ker so domače. Tudi tuji nam niso odpri oči, ko so izvažali našo živino v svoje kraje, gotovo ne zato, zdrava, trdna, vztrajna. Švicarji ali Danci bi pridobili živini, kakor je naša, svetovno priznaje. Mi seveda hočemo zopet uvažati plemenjake iz sosednjih držav, prav zato, da jih naši mesarji, oziroma prekupčevalci po preteku poldruga do dveh let kupijo, ne oziraje se na drago rejo skoro za nabavno ceno. To je zapravljanje prve vrste.

Smešno je tudi, da nosimo naše težko prislužene novce drugim živinorejcem tujih držav, namesto, da bi dvignili s tem denarjem domačo pasmo. Nekaj smisla bi imel uvoz plemenjakov le tedaj, če se dajo v tujini kupljeni plemenjaki živinorejskim zadrugam v uporabo, zlasti onim, ki majo vpeljene rodovnike. Te zadruge naj bi skrbale, da se plemenjaki čimdelj uporabljajo za plemo in, da se pravilno odgojijo njihovi potomci. V tem slučaju bi to bila velika gospodarska pridobitev za našo živinorejo, v nasprotnem slučaju pa je nesmiselno zapravljanje.

Veliko škodo za našo živinorejo predstavlja silno pomanjkanje plemenjakov. Po dosedanjih vzgledih bo ostalo vsled pomanjkanja sposobnih plemenjakov tretjina ali celo polovica krav in telic jalovih. Kakšno škodo predstavlja to dejstvo, naj povedo naslednje številke:

Na bivšem Kranjskem je bilo naštetih okroglo 100.000 krav in sposobnih telic. Ako odštejemo 10.000 krav in telic na odpadli postojnski okraj, ostane 90.000 krav in telic. Jalovost tretjine, t. j. 80.000 krav predstavlja škodo 60.000.000 K na izostalih teletih, ako računamo le 2000 K za tele. Poleg tega imamo pa še škodo na ponehavanju mlečnosti krav. To pomeni torej 60 milijonsko izgubo na narodnem premoženju. Računal nisem izgube na slovenskem Štajerskem, kjer mi razmere niso zadosti znane, gotovo pa je, da tudi tam v tem oziru ni dosti boljše.

Ugovarjal mi bo marsikdo, da ni tako hudo, kakor se to tukaj predstavlja, da je zadostno število plemenjakov na razpolago. Po številu imamo v resnici še precej plemenjakov, toda ti so deloma premladi, deloma tako izrabljeni, da ne služijo svojemu namenu. Pri raznih tečajih in razgovorih z živinorejci smo ugotovili, da je večina plemenjakov preveč izrabljena, torej nesposobna za plemenitev. S takimi plemenjaki seveda ni nič pomagano, če bi bilo njih število še večje. Živinorejci imajo valed zanašanja, da je stvar v redu, dvojno škodo. Mislilo se je poprej, da so krave okužene in se valed tega ne oplemene. Živinozdravniška preiskava je dognala, da so krave zdrave. Torej ne kaže drugega, kakor nakupiti zadostno število sposobnih ple-

Gospodarski obzornik.

Krištof Frane:

Zapravljanje.

V našem kmetijskem gospodarstvu pri sedanjih draginjah in pomanjkanju življenjskih potrebščin postavlja naše kmetovanje ter organizacijo za pospeševanje kmetijstva sploh v jako slabo luč. Zdi se, kakor da ni več potrebno misliti in tudi ne delati za prospeh in dobičkanost naših kmetij. Razne potrebe na kmetijah in izdatki za nje dan zadnem rastejo, tudi davčna bremena pritiskajo z vedno večjo silo na posestnike. Slabo znamenje je, da so začeli iskati mnogi posojil že v denarnih zavodih na daljšo dobo, ne morda za popravno poslopje, nabavo orodja, izboljšanje posestva itd., ampak tudi posojila za vsakdanje potrebe, koje bi se morale kriti iz rednih stalnih dohodkov kmetije. Vsi ti pojavi kažejo temno bodočnost v našem kmetijstvu. Potreba je misliti z ene strani na boljše viro dohodkov, z druge strani pa na zmanjšanje izdatkov, zlasti odpravo

nepotrebnih izdatkov. Zapravljamo v gotovem smislu tudi, ako našo gospodarstvo ne uravnamo tako, da donša brez posebnega večjega truda, kakor običajno, več dohodkov. Poglejmo nastopne slučaje:

Živinoreja je najvažnejša panoga našega kmetijstva. Vendar ne opažamo več takega zanimanja za živinorejo, kakor na primer pred 10 leti, vključ temu, da so naše potrebe danes večje. Brezbriznost za hasnovitost plemenske živine pri posamezniku, kakor v splošnem, mora pravega živinorejca navdati s strahom, skoraj, da ne pravim, z obupom. Kje je skrb živinorejcev za dobre bibe plemenjake in mrjasce? Spominjate se gotovo, koliko dobrih plemenjakov bikov se je uvozilo, koliko se jih je izredilo doma. Kje imamo danes potomce teh lepih živali? Res je, da nam je uničila mnogo vojska, veliko plemenske govedi nam je pobrala suša in njene posledice; navidezno visoka cena, ki pa ni nikdar odgovarjala resnični vrednosti dobre plemenske živali, valed tega, ker je v

menjakov in vsa mizerija jalovosti bo odpravljena. Najlepša pa je ta, da so cele občine, ki nimajo niti enega sposobnega plemenjaka. Posledica tega je ta, da so plemenjaki sosednih občin preveč obteženi in postanejo za plemenitev nesposobni.

Če se vprašamo, kje leži krivda, najdemo sledeče vzroke:

1. Nimamo zadosti zadrug za pospeševanje živinoreje.

2. Že obstoječe živinorejske zadruge so po nepotrebnem likvidirale ali pa spijo s častno izjemo malega števila živahno delujočih zadrug.

3. Smisla za hasnovito živinorejo primanjkuje; v tem oziru vlada velika brezbriznost.

4. Slovenijo obstoji skoro izključno iz malih posestnikov, katerim razmere ne dopuščajo, da bi mogli vzdrževati pri majem številu krav lastne plemenjake. Vzdrževanje plemenjaka je za malega posestnika danes res žrtev.

5. Navidezno visoka cena (kar pa v resnici ni radi naše nizko stoječe valute) za dobre plemenjake, je bila vzrok, da so kmetje prodajali plemenjake.

6. Pomanjkanje strokovnega pouka kakor n. pr. potovalna predavanja in tečaji, razgovori, okrožni živinorejski sestanki, poučna potovanja in izleti, ter medsebojno izpodbojanje in tekmovanje v rejli lepih živali.

7. Pomanjkanje krmil vsled suše, kar pa bi pri zavednih živinorejcih nikakor ne bi smelo biti. Krmila se dajo vsaj za potrebne plemenjake dokupiti, dobri plemenjaki pa večkrat tudi pri najboljši volji in denarnimi žrtvami nikakor ne.

8. Živinorejske zadruge nimajo zagotovljenih v te svrhe stalnih dohodkov in tudi država sama kaže premalo zanimanja in ne daje prispevkov, kakor bi bilo nujno potrebno. (Dalje prihodnjič.)

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	8. maja	12. maja	15. maja
	K v	K v	K v
ameriški dolar	268 —	—	260 —
avstrijska krona	— 04	— 04	—
čehoslovaska krona	5 16	—	5 20
angleški funt	—	—	—
francoski frank	—	24 40	24 —
italijanska lira	14 40	—	—
bolgarski lev	—	—	—
carski rubel	—	—	—
grška dragma	—	—	9 20
nemška marka	1 —	— 96	1 02
rumunski lej	1 88	2 —	2 —
švicarski frank	—	—	53 20
poljska marka	—	—	—
mežarska krona	—	—	—

g Najžalostnejše spričevalo za gospodarstvo sedanje vlade je ameriško posojilo, ki ga najema. Gre za 100 milijonov dolarjev, ki se nam bodo zapisali kot dolg. Dobili pa bomo od tega 21 in pol milijona dolarjev v denarju, 46 milijonov dolarjev pa v materialu. Vse drugo — 32 in pol milijonov dolarjev t. j. 8 milijard 775 milijonov kron pa gre za provizije, kurz in obresti prvega pol leta. Če posestnik vzame 100.000 posojila, pa od tega dobi na roko samo 67.000 in mora povrhu še dalje 8 od-

stotkov plačevati od vseh 100.000, je to na eni strani grozno odušstvo, na drugi strani pa mora biti tak posestnik popolnoma brez kredita, da mora vzeti tako posojilo.

g 600 milijonov kron posojila namerala najeti mesto Zagreb v Ameriki.

DAVKI.

g Invalidski davek. Poslanci Jugoslovanskega kluba so v finančnem odboru dosegli, da se invalidski davek ne plača od vlog, k ne presegajo 100 Din. Predlagali so tudi, da se invalidski davek ne plačuje od dohodninskega davka, kar pa so vladne stranke odklonile.

ZIVINA.

g Sestanek kozerejcev iz Ljubljane in okolice se vrši na praznik dne 25. majnika t. l. ob tretji uri popoldne pri »Kameniti mizi« v šiški. Namen sestanka je, posredovati boljše medsebojno spoznavanje rejcev bele sanske kože in razgovor o podrobnem načrtu za plodnosno rejsko delo; razpravljalo se bo o ustanovitvi kozerejskega društva in o pregledu kozjega materiala. Na zborovanju poroča živinorejski nadzornik ing. Zidanšek.

g Cene živini na Dunaju. Prašiči 3000 do 3200 avstr. K, slabše vrste 2700 do 3000 avstr. K, konji za klanje 650 do 1050 avstr. K za 1 kg žive teže. Posamezen vprežni lažji konj stane 150 do 280 tisoč, težji 500 do 900 tisoč avstr. kron.

CENE.

g Cene lesu v Avstriji. Cene lesu so stalne, ker ga potrebuje Nemčija silno veliko, plačajo pa vsako ceno. Vagon lesa za kurjavo stane 185 tisoč avstr. kron. — Mehak rezan les stane kubičen meter 75 tisoč, boljši 85 tisoč avstr. kron. Bukov rezan les stane v skladiščih na Dunaju 50 do 55 tisoč avstr. kron, slavonski hrast 100 do 150 tisoč avstr. kron. Les za kurjavo prodajajo navadno na kilograme ter stane 1 kg 18 K 50 v do 20 K avstrijskih.

g Lesni trg v Italiji. V Trstu plačajo za les, ki se izvažja v Italijo, sledeče: jelova debla 175 do 210 lir kubični meter, jelove deske prvovrstne 280 do 320 lir, drugovrstne 180 do 200 lir, topolove deske 235—275 lir, bukovne deske za pohištvo 395—445 lir, hrastove deske 795—950 lir, orehove deske 600—1185 lir, koštanjeve deske 300—320 lir kubični meter.

g Cene mleku v Gradcu. Od 10. maja naprej stane v Gradcu liter mleka pri mestni aprovizaciji 500 avstr. kron.

ZADRUŽNIŠTVO.

Glavna skupščina »Zadružne zveze«.

Dne 11. t. m. se je pod predsedstvom dr. Korošca vršila glavna skupščina »Zadružne zveze« v Ljubljani.

Načelstveni ravnatelj Evgen Legat je poročal o poslovanju Zadružne zveze leta 1921, katero z ozirom na splošne gospodarske razmere ni bilo dosti boljše od prejšnjih dveh povojnih let. Narodne gospodarske razmere se še vedno niso konsolidirale in skrb vodilnih mož v vseh državah je bila zelo velika, kako bi se rešili iz raznih gospodarskih kriz in zacelili rane, katere je povzročila svetovna vojna. V naši državi, ki je po veliki večini agrarna dr-

žava, se mora mali človek organizirati v svojih gospodarskih zadrugah. Glede na posojilništvo je povdarjal, da zadruge, katere nalagajo odvečni denar pri bankah, škodujejo ne samo Zvezi, ampak zlasti tistim zadrugam, katere ta denar potrebujejo. Poročevalec je grajal, da ni še rešeno vprašanje enotnega jugoslovanskega zadružnega zakona in poročal, da je zboroval koncem septembra lani v Ljubljani zadružni kongres.

Začetkom leta 1921 je štela Zadružna zveza 537 zadrug, pristopilo je v tem letu 92, odpadlo pa 148 zadrug (koroške in v Julijski Benečiji se nahajajoče zadruge, ki vsled pripadnosti k drugim državam ne morejo biti več lanice Z. Z.), tako da je bilo koncem leta 1921 484 zadrug. Pod Italijo je prišlo 99 zadrug, pod nemško Avstrijo 29 koroških članic. Zadruge, ki so prišle pod Italijo, so se priključile deloma Zadružni zv. v Gorici, deloma Zadružni zvezi v Trstu, koroške zadruge so si pa v Celovcu ustanovile »Zvezo slovenskih koroških zadrug«.

Denarni promet je v letu 1921 znašal 1744 milijonov 583 tisoč 491 kron in se je zvišal za 280 milijonov kron. Vloge v tekočem računu so se od prejšnjega leta zvišale za več kot 100 milijonov kron in so koncem poslovnega leta znašale 270 milijonov 157 tisoč 706 kron.

Kredit v tekočem računu so se dvignili za 55 milijonov kron in so znašali koncem leta 1921 K 114 milijonov 608 tisoč 842. Pri raznih denarnih zavodih je bilo naloženo 124 milijonov 951 tisoč 82 kron. Čisti dobiček je znašal 54.184 kron.

g Zadruge bodo oproščene pristojbin. Naši poslanci so stavili v finančnem odboru predlog, naj se zadruge oproste plačevanja raznih taks. Predlog je bil sprejet. g Število zadrug v Jugoslaviji. V cel državi je okoli 5000 zadrug z okoli 600.000 zadružniki.

PROMET.

g Državne železniške delavnice v Ljubljani zgradi država. Stroški za napravo so proračunani na 3 milijone 260 tisoč dinarjev.

g Za Klodič-Hrovat-Kavčičevo progo se je izrekel tretji vseslovenski trgovski shod, ki se je vršil 30. aprila t. l. v Celju.

g Gospodarstvo pa tako! Prometni minister je zahteval v seji finančnega odbora 6 milijard več za železnice kot mu jih dovoljuje proračun.

RAZNO.

g Razdelitev veleposestev. Belgrajski dnevnik »Politika« priobčuje zakonski načrt o razlastitvi in kolonizaciji, o katerem je razpravljaj ministrski svet. Po tem načrtu se bo raztezal zakon na vsa veleposestva, in sicer bodo razlašena v Sloveniji, Dalmaciji in Hercegovini veleposestva, ki presegajo 50 ha, v Slavoniji in delu Hrvatske in v Črni gori 100 ha, v Bosni in delu Hrvatske 170 ha, v delu Slavonije 200 ha, v Sremu in Vojvodini ter v novi Srbiji 300 ha. Lastnikom se prepuste gori omenjena zemljišča kot največja posestva. Veleposestva, ki pripadajo državljanom nam sovražnih držav se bodo razlastila brez odškodnine. Odškodnino, ki se ima

plačati posestnikom, bo določila posebna komisija. Zemlja se razdeli onim Srbom, Hrvatom in Slovencem, ki nimajo dosti zemlje. Kot temeljno načelo velja, da naj ima kmetijska družina petih članov najmanj 5 ha zemlje, družine od 6—10 članov 8 ha in za vsaka dva druga moška člana še pol hektarja. Ako žive te družine po mestih, dobe le polovico. V prvi vrsti imajo pravico do razlašene zemlje invalidi in dobrovoljci. Dobrovoljci prejmejo pet hektarjev rastonj, ako so se borili, ako pa se niso borili, le 3 ha.

Odškodnina za lastnike se izplača do 250 tisoč Din v polnem obsegu, od 250 tisoč do 500 tisoč Din z dve in pol odstotnim odtegljajem, od 500 tisoč do milijona Din s pet odstotnim odtegljajem itd. Od tega zneska prejme lastnik do 500 tisoč Din denar v gotovini, od 500 tisoč do 700 tisoč polovico v gotovini in od 700 tisoč dalje le četrtino v gotovini, ostalo pa v državnih obligacijah. Oni, ki zemljo dobe, bodo plačevali tako-le: Do 1000 Din vse v gotovini, do 5000 tisoč Din polovico v gotovini in čez 5000 Din četrtino v gotovini. Ostalo se plača v desetletnih obrokih s 7 odstotnim obrestovanjem. Dalje prinaša omenjeni zakonski načrt tudi določbe o naseljevanju. Med drugim se omenja, da zemlje naseljenci deset let ne smejo niti prodati niti obremeniti. Onim, ki bi tekom treh let zemlje sami ne obdelovali, ali ne prevzeli v last, se jim odtegne. Ko sprejmejo dodeljeno jim zemljo imajo pravico: 1. Na prosto vožnjo vseh članov družine, prosti prevoz živine in orodja na vseh železnicah in vlakih. 2. Na prosto uporabo gradiva iz državnih in občinskih gozdov za grajenje hiš in ostalih gospodarskih zgradb. 3. Na prosto pašnjo na občin. pašnikih in sicer 5 let brez davka.

g Zelo važno. Radi raznih nepravilnosti pri žganjekuhi so bili lansko leto nekateri prav občutno kaznovani. V zakonu o proračunskih dvanajstih za maj in junij (Glej »Službene novine« 30. april, št. 93 A) pa beremo, da so vse kazni onim, ki so se pregrešili pri žganjekuhi do 1. januarja 1922. **odpuščene**, le običajno trošarino morajo plačati. Kdor je pa kazen že plačal, ne dobi več povrnjeno. Ker je ravno zdaj uvedenih več eksekucij, opozarjamo prizadete, naj kazni ne plačajo, temveč naj se sklicujejo na člen 66 zakona o proračunskih dvanajstih za maj in junij. — Pripominjamo, da to velja samo za one, ki so se pregrešili pri žganjekuhi.

g Državno vinarsko nadzorništvo za bivšo Kranjsko v Novem mestu je opuščeno. Posle vinnar. nadzornika so prevzeli okrajni ekonom, ki uradujejo pri okrajnih glavarstvih. Na te se je obračati v zadevah, ki se tičejo državnih trtnic in vinogradništva v posameznih okrajih. Bivši vinarški nadzornik g. B. Skalicky je prevzel vodstvo drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu in je strankam v strokovnih zadevah tudi še nadalje na razpolago.

g Obupen klic iz vinorodniških krogov. Dolenjska, Belokrajna in tudi Štajerska so odvisni vse edino od vinskega pridelka, koliko bodo pridelale, kako in kdaj ga bodo tudi prodale. Če se ne more prodati ob pravem času, je ubogemu gospo-

darju obupati. Tako je letos. Pri vsej naši lanski dobri vinski kakovosti in množini nikamor ne pridemo: pri nas v Sloveniji se širijo banaška in dalmatinska vina — zadnje čase še prav posebno dalmatinska. O tem smo že večkrat imeli priliko prepričati se posebno v Ljubljani in nje okolici. Od ene strani tožimo, kakšna draginja in pomanjkanje je vsega, od druge strani — pa sami povzročamo to grozno pomanjkanje. Čudimo se, da to naše oblasti trpijo. Mi domači vinorejci, ki smo odvisni od te uboge vinske kaplje, pa moramo žalostno to od strani gledati. Poleg tega se davčni vijak zmiraj bolj navija, težakov za obdelovanje »trte« se kmalo za nobeno ceno in potrebo z jedjo in pijačo ne bo dobilo, koli pa k trtam, če so bili poprej po 20 krajcarjev, so danes po 20 K in tudi še več, kje so pa druge družinske potrebe, kmetijsko orodje, obutev, obleka itd. Če bo šlo tako še nekaj let naprej, postanemo mali vinogradniki popolni berači.

Katoliški mošje in mladeniči! Agitirajte za naš binkoštni shod. Več med novicami.

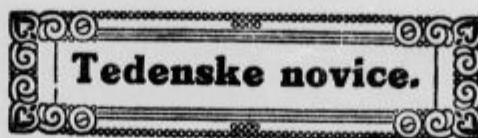
Iz seje JKZ.

9. maja se je vršila seja JKZ, katere so se udeležili skoraj vsi člani načelstva. Poslanec Brodar je poročal o političnem položaju, o delu v parlamentu in o domačem strankarskem gibanju. Na njegovo poročilo se je razvila daljša debata. Člani načelstva so odobrili politiko Jugoslovanskega kluba in soglasno konstatirali ugodno stanje organizacije Kmetijskih Zvez.

Na dnevnem redu je bilo važno zlasti poročilo g. Krištofa o zadružnem vnovčevanju živine. Referent je poudarjal, da se bo delo sedaj v velikem organiziralo v zadružno vnovčevanje živine in prešičev, ko imamo v Ljubljani v okrilju Gospodarske zveze vse priprave, ki so za to potrebne. Predložil je podroben načrt, ki so ga odborniki po daljšem razgovoru soglasno odobrili. Izvolil se je tudi ožji sosvet, ki bo temu oddelku Gospodarske zveze pomagal izpeljati zadružnega vnovčevanja živine. S tem je kmetijska organizacija napravila velik korak naprej.

Na seji so se obravnavala tudi še razna druga gospodarska, davčna, politična in organizatorična vprašanja.

Po seji JKZ se je vršila takoj seja Županske zveze za Slovenijo.

Tedenske novice.

Politične.

g Genovska konferenca se bliža h koncu. Rusija ne odneha, Francija pa tudi ne. Torej bo brez uspeha. Edini uspeh imata Nemčija in Rusija, ki sta sklenili važno pogodbo med seboj in pa katoliška Cerkev, ki je dobila dostop v Rusijo, Kapitalisti ne

bodo Evrope rešili. Čim bolj jo rešujejo, tem globlje padamo.

g Med Rusijo in katoliško Cerkvijo se je sklenila pogodba, v kateri se katoliški Cerkvi dovoljuje, da sme poslati redovnike in redovnice v Rusijo, kar je bilo celo v caristični Rusiji prepovedano. Za katoliško cerkev je to velika verska pridobitev.

g Stojan Protić, najboljši srbski politik, je v svojem listu »Radikal« ostro obsodil Radićevo politiko, ker s tem, da je odsoten iz Beograda, samo podpira centralistično politiko.

Domače novice.

— **Katoliški mošje in mladeniči**, agitirajte od moža do moža za naš katoliški shod, ki bo binkoštni ponedeljek v Ljubljani. Zglasite se pri domačem gospodu župniku ali moški Marijini družbi. Izkaznice za polovično vožnjo se naročajo pri vodstvu Moške Marijine družbe v Križankah v Ljubljani proti povrnitvi tisk. stroškov.

d Občine pozor! Kjer boste sklepali o kraljevem daru, se ne ozirajte na razne prošnje iz Ljubljane, ki prihajajo iz liberalnih krogov, temveč darujte »škofijskemu društvu za sirote« v Ljubljani, škofija.

d Fantje pamet. Maja in junija se vrše vojaški nabori. Naj si fantje zapomnijo to-le: 1. Vsakemu regrutu se na lice mesta pove za katero orožje je potrjen, kje bo služil, koliko časa bo služil in kdaj bo poklican. — 2. Stalno nesposobnemu inčasno nesposobnemu regrutu se na lice mesta izda tozadevno potrdilo. 3. Regrutu, ki ima po zakonu ugodnost, da je »hranilec« ali »samohran«, se na lice mesta izda tozadevno uverjenje. — 4. Za delo ali upravo nesposobni očetje in bratje regrutovi se na lice mesta zdravniško pregledajo. Izrek komisije se jim objasni ustmeno. — 5. Regrutni komisiji je treba osobito pri vojnih olajšavah glede službe dati potrebna pojasnila zadružnega in imovinskega stanja itd., itd. — Iz prej navedenih točk je dovolj jasno razvidno, kako važno je, da pridejo mladeniči in vsi drugi, ki morajo biti predstavljeni, trezni k regrutni komisiji. — Nešteto je bilo slučajev, da regrut ni ničesar vedel, kaj je regrutna komisija ž njim ukrenila. Kasneje je moral prošnje delati, jih predpisano kolkovati, te rsi je tako sam sebi napravil pota in stroške. — Nešteto je bilo slučajev, da je regrut, ki je bil nesposoben, izdano mu potrdilo zgubil ali raztrgal. Posledica tega je bila, da se ni mogel izkazati in žandarmarija ga je dovedla v komando. — Bili so tudi slučaji, da se je regrutu, ki je imel vobče po zakonu ugodnost na popolno oprostitve vojaške službe, kljub temu odrediv rok službe, ker vsled pijanosti ni zmogel dati komisiji potrebnih pojasnil.

d Obmejne planine zaprte. Komanda obmejnih čet v Zagrebu je predpisala, da mora vsakdo, ki hoče na obmejne planine, vložiti prošnjo na zagreško komando. Ker te prošnje ne bodo nikdar pravočasno rešene, bodo ostale naše najlepše obmejne gore — Julijske in Karavanske Alpe brez slovenskih planincev. — Na Balkanu smo.

d Pucljeva skrb za kmeta. Pucelj je naročil jare pšenice za tiste kmete, ki so

bili prizadeti od lanske suše. In res so jo dobili v Prevojah vsak po — 2 kg. Kmet je rešen.

d Radi stalno mrzlega in deževnega vremena je rast splošno zelo zastala, delo se je zakesnilo. Bog daj kmalu gorkejših dni!

d Vpeljana je zopet poštna zveza med Motnikom in Kamnikom, ker se je opustila zveza z Vranskim.

d Pismo iz Amerike. Priloženo Vam pošiljam naročnino za »Domoljub«; želel bi da bi se list razširil po Združenih državah Amerike med našimi rojaki in rojakinjami. Zdi se, da bomo potrebovali novic iz domovine vedno bolj. — Skoraj splošna stavka premogarjev po vseh državah, kjer se koplje premog, bo naredila in povzročila še več zla po Ameriki. Tovarne, namesto da bi bolj delale, se zapirajo. Rudarji, tudi neorganizirani, stavkajo. V Charleston, W. Va., kjer se že približno dve leti nahajajo premogokopi in rudarske družine v šotorih, sedaj nameravajo te družine še iz tiste zemlje spoditi. Sodnik M. Clintstick v Mingo okraju, se je izrazil, da se ne sme rudarjem dovoliti, da bi se organizirali. — V Wooster, Ohio, je kmetič v štali kot navadno privezal svojo kravo, pa ko se je drugo jutro prebudil, je našel kravo privezano za jasli nepoškodovano, dočim je štalo odnesel silen vihar. — Znani pisatelj detektivskih povesti Arthur Conan Doyle je postal pridigar spiritistovske vere. Trdijo namreč, da se lahko pogovarja z mrtvimi. On in njegova družina so v mestu Newyork. — S slovensko bratskimi pozdravi Ivan Rus.

d Naznanilo o sprejemu v škofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1922/23. V zavod sv. Stanislava se sprejmejo zdravi, dobro vzgojeni dečki, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu poklicu. Prošnje za sprejem je nasloviti na škofijski ordinariat v Ljubljani. Prošnji naj se priloži: a) krstni list, b) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo. Stariši ali njih namestniki naj prošnje s prilogami prinesejo v zavod sv. Stanislava in ondi od 1. do 11. junija svoje sinove za sprejem v zavod osebno predstavijo. — Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

d »Jutra« poje velike slavošpeve umorjenemu Sokolu Jurečiču kot najzornejšemu fantu. Bodimo o mrtvih tihi, a Cerkljanci, ki so ga poznali, bodo pa vendar na tem spoznali, kakšne pojme ima »Jutro« o vzornosti.

d Gradba Krekove koče na Ratitovcu. Selska podružnica Slovenskega planinskega društva za škofijsko okolico se ni ustrašila velikih stroškov, ki jih zahteva zgradba te koče na 1700 m visokem Ratitovcu. Svesta si je častne dolžnosti, ki jo ima selska dolina in škofijski okraj kot najozja domovina dr. Krekova napram spominu našega nepozabnega prvoborilca za ljudski blagor. Te dni se spravlja posekan in obtesan les iz planinskih vrhov planine Pečane na mesto, ki je določeno tik pod zadnjim vrhom Ratitovca za zgradbo koče. Priznati je treba, da se vseobče spoznava pomen gradbe, ter da se je dosedaj nabralo pod vodstvom vladnega svetnika g. dr. Andrejke že lepa vsota nad 30.000 kron. K temu vpehu so znatno pripomogli: Zadruga zveza,

Gospodarska zveza, Zadruga gospodarska banka, Hranilnici v Selcih in v Čelnicah, Osvobodilno planinskega društva ter marljivi nabiralci. Vendar dosedanj znesek komaj zadostuje, da se pokrijejo stroški sekanja, obteganja in spravljania lesa dočim je za dograditev koče potrebna vsota še najmanj 120.000 kron. Vsem našim planincem, ki jim je znan Ratitovec, kot ena najlepših in najbolj pristopnih slovenskih gora s prekrasno floro ter vsem častilcem rajnega dr. Kreka, poлагamo na srce, da se spominjajo z izdatnimi darovi nameravane planinske gradbe na Ratitovcu. Darovi naj se blagovolijo vpsolati blažajniku selske podružnice S. P. D. v Železnikah g. Gabrielu Thalerju v Železnikah ali pa vladnemu svetniku g. dr. Andrejki Ljubljana. Miklošičeva cesta 16, kot načelniku finančnega oddelka.

d Umrli je v Zagorju pri Savi obče spoštovana gospa Frančiška Rancingar v starosti 66 let. N. v m. p.!

d Roparski umor. Na sedlu med Strugami in Zvirčami so našli 3. t. m. v neko dolino zavlečeno truplo moža, ki so ga spoznali za 58 let starega Franceta Škulca. Na veliki četrtki se je nesrečni mož, ki se je bavil z brušenjem žag, nahajal na Zvirčim in se hvalil z denarjem. Proti večeru se namenil v Struge, toda ga med potjo doleti žalostna smrt. Na glavi, ki je vsled dežja in mrčesa vsa razjedena, zevati dve, najbrže s sekuro vsekani rani. Nahrbtnik in torba ter sploh vse imetje mu je odvzeto. V roki je držal zaprt pipec. Otroci-pastirji so ga izsledili že na veliki petek, toda ga imeli za pijanca, ki je zalezal na travnik in se ga bali. Morilcu so na sledu.

d Črnuče. Kat. slov. izobr. društvo priredi na praznik, dne 25. maja ob pol osmih zvečer burko s petjem »Pogodba«. Vsi, ki ljubite veselo zabavo, pridite na praznik na Črnučel d. Boj alkohola je ime knjižici, ki jo je spisal dr. Ivan Robida. V poljudni obliki razlaga grozne posledice alkohola za zdravje, za družine in narod. Knjižica zasluži, da jo prebere vsak Slovenec, posebno v današnjem času, ki izmečemo Slovenci vsako leto poldrugo milijardo samo za pijačo.

d Rožica s Krasa. V vojski je padel vzorni mladenič Ernest Mlakar, čigar lepo in bogoljubno življenje popisuje knjiga z gornjim imenom. Knjižica stane 12 kron in se naroča pri Misijonišču v Grobljah, p. Domžale.

d Naročajo »Vrtce« in »Angelček« najlepše otroško berilo, danes tembolj potrebno, čimbolj se svobodomiselnih učiteljev trudijo otroke odtrgati od vere. Izšla sta 5. in 6. številka, polni lepe vsebine. Naroča se: Uprava »Vrtca«, Sv. Petra cesta št. 50, Ljubljana. Stane 9 Din, samo »Angelček« 3 Din.

d Inserat. V nekem časopisu je bilo te dni čitati naslednji inserat: »Napročaj je za nizko ceno velik črn pes. V jedi ni izbirčen. Je vse, posebno pa ima rad male otroke.«

d Izgubljeno. Dne 8. t. m. je bila izgubljena po Dunajski cesti od Ježice do Črnučel rjava usnjata denarnica, v kateri so bile dve železniške legitimacije, orožni list, potrdilo za prijavljeno kolo in koledarček; glaseče se vse na Korošin Ivan, premikaj juž. žel. vas Ježa 19 pošta Ježica. Pošten najditelj se naproša, da vrne legitimacije adresu, ker zanj nimajo nobene vrednosti.

d Jožef Špenko, prostak 27. pp., 11. stotnija, se pogrša od septembra 1914. Če kdo kaj ve o njem, je naprošen, sporočiti Heleni Špenko, mlinarici v Kapli vasi, p. Komenda, okraj Kamnik.

d Pogreša se Franc Šuštaršič iz Tomšlja, ki je služil pri 17. pp., 8 stotnija, 4. vod. — Zadnjič je pisal 3. septembra 1915 iz Galicije od Sereta. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči Franciški Šuštaršič, Tomšelj, p. Id-Studenec. Dobil bo povrh povračila stroškov še dobro nagrado.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Širom domovine.

V PREDDVORU PRI KRANJU

Je imel 19. marca političen shod g. poslanec Brodar. Shod sta motili dve navzoči liberalni učiteljici (ena iz Kokrel); zato imaa je govornik povedal v obraz par bridkih resnic, med drugim tudi to, da liberalno učiteljstvo toži in ovaia na oblasti osebe neliberalnega mišljenja kot protidržavne. To pa zdaj silno boli in peče preddvorsk liberalno učiteljstvo. V svoji jezi se je hitro zneslo nad g. kaplanom in ga ovadilo v liberalnih časopisih »Slov. Narodu« in »Jutru«, češ da je bil pri šolski predstavi, kjer se je pela pesem »Bože pravde« in ni vstal, kakor je storilo liberalno učiteljstvo, ampak sedel poslušal. Torej je g. kaplan protidržaven in državni nevar. (V takih slučajih ni, da bi se moralo vstati. V Kranju so ob slični priložnosti vsi sedeli, tudi gospa glavarica, navdušena rodoljubkinja). — Ovaduško preddvorsk učiteljstvo se je tedaj pošteno vrezalo. Ni se mu posrečilo spraviti g. kaplana par tednov v zapor ali vsaj ob par tisoč kron kazni, ampak se je le pošteno osmešilo in potrdilo, da je res ovaduško. Pazi ljudstvo, kadar govoriš z liberalnim učiteljem. Lahko ti uide kaka neprimišljena, čeprav nedolžna beseda, pa te učitelj ovadi na oblastvo. Neki mož iz Olševka bi znal povedati, kako ga je ovadil g. Lapaine, nadučitelj v Cerkljah. Nemški pregovor pravi: »Največji podlež na svetu je ovaduha.« Liberalnega učiteljstva, varuj nas o Gospod!

IZ ČEMŠENIKA.

No, kaj pa je pri nas novega? So li mogče že tudi v Čemšeniku »moderni« časi? Da, »moderni« čas nam je vžgal sicer nase mirno kri in tega ne bomo in ne smemo več trpeti. Na srcu nam je šolska vzgoja naše mladine, katera pa je tudi v našem kraju zelo slaba. Mi ne zahtevamo, da bi »napredne« gospodične učiteljice delale pri učenju mladine čudeže. Smemo in tudi odločno zahtevamo, da se naši otroci poučujejo po načinu, katerega je pričela mati ob zibelki svojega otroka in gospodične učiteljice kot namestnice staršev pri vzgoji otrok morajo v tem smislu nadaljevati. Priznati pa moramo, da niso vse gospodične enakega mišljenja. Druge pa naj se zavedajo, da so nastavljene v odločno krščanski fari, kjer še vedno spoštujemo krščanske pozdrave.

HOTIČ PRI LITIJI.

Svetovna vojna nam je pobrala bronaste zvonove kakor drugod; samo enega smo imeli za silo; zelo smo pogršali prefrnega zvončena, Naročili smo nove jeklene zvonove v tovarni na Jesenicah; dobili smo jih na veliko sredo in v velikonočnih praznikih so nam leno ubrano peli ali zvonili. Livarskemu moštru g. Francu Torkarju se je delo prav dobro posrečilo, vsi smo mu hvaležni. Kdor sliši zvonjenje naših zvonov se mu donade.

Najlepša hvala vsem darovalcem in nabralcem, potem g. župniku, kličarju Ant. Osolniku in Francetu Lovše, kateri so se naivno trudili, da smo v primeroma kratkem času napravili nove zvonove. — Hvaležni hotiški župljani.

IZ ŠMARJETE.

Dne 30. aprila t. l. so se pri nas vršile volitve v odbor za agrarno reformo; klub temu, da se samostojneži niso sramovali aditirati javno za svojo stranko, češ, da bo samo tisti dobil zemljišče v najem kdor bo znalji volil, nasprotno se pa od naše strani ni vršila nikaka aditacija je zmagala SLS z znatno večino. — Kes so bili v volivni komisiji zastopani samo samostojni in je župan iz jeze, ker mu pred volitvami ljudje niso pustili govoriti na trdu aditacijskega govora, odklonil pri volivni komisiji zastopnika naše stranke, se seveda ne morelo pritožiti radi nepravilnosti pri volitvah. Toda župan se je — kakor smo zvedeli zanesljivo klub temu pritožil, seveda ker ni zmagal, ali pa morebiti tudi zato, ker ni mogel porabiti za proslavo zmage pripravljenega »pulfra«. Mo-

letov Polde se bo menda tudi pritožil češ, da ni imel nihče apetita do pripravljanih pohanah piščancev. Tudi Moletov Janko se bo pritožil, češ da bi bili njihovi od leze rudeči Polde v beli obleki, kot cerkvena zastava zaplenjen od državotvornega Povšeta. Tudi gostilničar Karlovšek nima nič proti ponovnim volitvam, češ, da vedno dovolj iztoči, naj se pije na žalost ali veselje. Edino Povšetov žen bo ogorčeno protestiral proti novim volitvam, češ da pride pri vsaki taki priliki preveč ob kredit.

IZ DOBRNICA.

Cim dalje gremo, tem slabše je. Tako je pri nas in mislim, da tudi drugod. Draginja vedno hujša. Kaj mislite, na čem se pri nas pozna, da so trgovci sklicali protestni shod v Ljubljani. Takoj drugi dan je bilo vse dražje! Toda saj vemo, kaj pomagajo resolucije, ko se gluha nasa! Slaba uprava, korupcija, neurejene razmere, to so dejstva! Dajte nam volitve!

Ob novem letu smo si ustanovili hranilnico in posejilnico, ki dobro napreduje. Naše izobraževalno društvo živi največ v prirejanju iger. Pa še s tem so težave. Ali ne bi bilo dobro, ko bi vzeli na znanje govor, ki ga je govoril na občnem zboru bivši gospod kaplan? Potem bi vladale drugačne razmere v društvu!

Ko smo lani mnogi osterve protestirali po katoliških shodih proti svodomiselnosti v zvezi s šoli, smo mislili, da bodo razumeli gospodje v Ljubljani in v Beogradu. Toda stvar gre v čim daljši hujši obliki naprej! Mi pa ne odjenjamo niti za las od zahtevanih pravic. Mi se bomo bojevali do zadnjega. Vi pa, naši voditelji, peljite nas neustrašeno do — zmage. Naprej! Zato pa vsi ponavljamo klic: Dajte nam avtonomijo, dajte nam volitve!

LOM.

Zupna cerkev je dobila novo streho. Vsem, ki so na to, ali oni način pomagali pri delu, posebno še blagima dobrotnikoma Francu Godovcu in Fr. Megliču, ki sta darovala les in pridno delala za cerkev, bodi Bog obilen plačnik! — V prosvetnem društvu se je ustanovil tamburaški zbor. Pred par meseci si je društvo nabavilo instrumente in še nastopajo tamburaši Orli in Orličji javno pri predstavah in dokaj dobro udarjajo lepe narodne pesmi.

BRUSNICE.

V nedelje jutraj po prvi maši se je vršil veličasten shod SLS pred cerkvijo v Brusnicah pri Novem mestu. Poročal je državni poslanec Ivan Stanovnik, ki je razvil narodno-gospodarski program SLS in poročal o političnem položaju. Gosp. poslanec je v svojem govoru zlasti bil krivice, ki se gode našemu ljudstvu vsled neumnosti davčnih bremen. — Zborovali se so enodušno izrekli za avtonomistično ureditev naše države. — Sijajna udeležba je pričala, da je prebivalstvo v Brusnicah v pretežni večini v taboru SLS. Navzoči nasprotniki vseh strank se pozorno sledili izvajanjem g. poslanca brez ugovora. Zborovali so izrekli popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in načelniku dr. Korošcu. — Po zborovanju so se sešli zaupniki in ustanovili domačo hranilnico. Nastavil se je takoj odbor, ki ima nalogo, da uredi vse predpriprave za redno poslovanje novoustavljene hranilnice.

NOVO MESTO.

Dekanijsko-okrožni odbor SKSZ se ustanovi dne 28. t. m. ob 10. uri dop. v Rokodelskem domu v Novem mestu. Vsa v dekanijo Novo mesto spadajoča prosvetna društva naj pošljejo k ustanovitvi delegate. Pride tudi zastopnik SKSZ iz Ljubljane. — Tainišvo SLS v Novem mestu.

JEZICA.

Prihodnjo nedeljo prirede katol. visokoolci iz Ljubljane v tukašnjem društvenem domu F. Grillparzerjevo »Prababico«, žaloigro v 5. dejanjih. Začetek ob 8. uri zvečer. Cene vstopnicam običajne. K predstavi, polni poetičnih lepot, vabimo vse prijatelje lepe gledališke umetnosti, predvsem pa naše domače igralce. Na svideniel

IZ KRANJSKE OKOLICE.

Kranski škrici prav pridno pobirajo po okolici Kranja les za »Sokolski dom« ali »Narodni dom«, kakor pravijo. Vlada v Beogradu Sokole itak s milijoni podpira (iz davkov, ki

ih mi kmetje plačujemo). Zdal pa še smrekel ljudje jim obljubilo, samo da se jih znebijo, ker so zelo vsiljivi. Da ljudi bolj oplašijo, gre še par uradnikov od glavarstva nabirat prispevke za liberalni dom. Dogodili so se slučajni, da je uradnik na glavarstvu v pisarni ob priliki uradnega poslovanja pri strankah aditiral za liberalni dom. Kmetje, imetje vendar pameti! Ali vas niso kranjski škrici že med vojsko zadostili izželi? Zdal jim pa še pomagajte graditi hiše, v katerih se bo zbirala sama liberalna gospodaj! Ali ne bodo po vsi pravici lahko trdili, da je kmet zabit? Sami nam si zidaio dom: podpora je že precej velika (iz naših davkov), svet jim je pa kranjska občina takorekoč Senkala. Najbolj žalostno pa je, da katoliški kmetje pomagajo zidati brezverske hiše.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

»Nato sem tudi jaz poskočil in bežal v nasprotno smer, proti zapadu. Črna okna — in pokazal je na Higgasa — mi je namreč povedal, preden so ga spustili levom, kaj se pripravljajo; zato se tudi nisem prestrašil. Tekel sem torej in prišel do soteske, bežal po njej in našel straže, ki sem jim povedal dogodek, tako da me niso pobili, ampak me noter spustili — zdaj sem popolnoma na varnem, brez funške žene, hvala Bogu; zdaj je pa tudi povesti konec.«

»Bojim se, da se motiš, sin moi,« sem dejal, »iz dežja pod kap.«

»Iz dežja pod kap,« je ponovil. »Ne vem, kaj to pomeni. Saj veš, oče, da sem bil še čisto mal deček, ko so me Kalfitovi ljudje ujele, in od takrat nisem govoril po angleško, dokler se nisva srečala s Črnimi okni. On pa mi je dal sveto pismo, ki ga je nosil v žepu, preden so ga spustili levom, da ga požro. To knjigo sem od tedaj vedno prebiral in vsa angleščina se je nazaj vrnila.«

Tu je Higgas zardel, zakaj nihče bi ne bil pričakoval, da bi on, tak zabavljac in učitelj, ki se je pečal samo s starinami, nosil v žepu sveto pismo.

Jaz pa sem prijel Roderika za roko in sem ga peljal pred Makedo, ki je stala kaka dva metra proč in poslušala naš razgovor, dasi ga seveda ni razumela. Z malo besedami sem ji sporočil čudovit dogodek. Pozdravila ga je zelo prijazno, Roderik pa je strmel vanjo in jo očividno občudoval. Nato se je obrnil proti nam in dejal v svoji čudni angleščini:

Valda Napasta je naliubeznivejša ženska! Ni čuda, če je kralj Salomon ljubil njeno mater. Če bi bila Barundova hči, moja žena, taka bi mislim, zdajle tudi jaz tekel s Fundi preko velike reke proti solnčnemu vzhodu.«

Oliver je to opombo takoj prevel: vsi smo se zasmeli, tudi Makeda; in prav hvaležni smo bili, da smo našli priliko za malo nedolžno veselje po tej usodni noči.

Polk je bil pripravljen na odhod. Častnik abatske patrulje, ki je nam privedla Roderika, je zahteval, da uietnika izročimo vrhovnemu poveljniku princu Jozvu. Seveda smo to odklonili, na kar je surovo vprašala:

»Na čigavo povelje?«

Tedaj ga je Makeda, katere doslej še ni opazil, slišala, se odgnila in stobila naprej.

»Na moje,« je rekla. »Vedi, da Hči kraljeva vlada Abate ne pa princ Jozva: uietniki, ki jih zajemajo njeni vojaki, so njeni, ne njegovi. Vrni se na svoje mestol.«

Častnik je ostermel, pozdravil in odšel s svojimi vojaki, pa ne proti soteski, kot mu je bilo ukazano, ampak k Jozvu. Sporočil mu je prihod nevernikovega sina in novico, da so Fundi, valed razdejanja njih boga na vso moč

bežali po harmaški planjavi z namenom, da gredo preko reke in se nikoli več ne vrnejo.

Ta vesela novica se je širila kot ogenj: še preden smo odšli, smo že zaslišali radostne krike, ki je preplašena drhal z njimi sprejela to novico na velikem trgu.

Oblak strahu, ki so pod njim živeli že dolge tedne, je nenadoma iznad njih izginil. Od veselja so obnoreli; zažgali so kresove, pili, praznovali, se objemali, bahali s svojo korajžo, ki je prepodila mogočni funški narod daleč od njih.

Med tem smo se pa mi začeli pomikati in sredi splošne radosti se niso za nas posebej brigali, dokler nismo dospeli na sredo velikega murskega boga, kake pol milie od palače. Tedaj smo pa zagledali v luninem svitu velike krdele vojakov, ki so se postavili nam nasproti, da nam zapro pot. Četa častnikov je prizvedla, nagovorila poveljnika gorjanskih čet in hotela zvedeti, zakaj je zapustil svoje mesto in kam gre.

»Grem, kamor mi je ukazano,« je odgovoril, »je namreč tu višji kot sem jaz.«

»Če misliš nejevernika Ormeia in njegove tovariše, se glasi povelje princa Jozva, da nam jih izročiš, da bodo poročali, kaj so to noč storili.«

»Povelje Hčere kraljeve pa se glasi, je odgovoril poveljnik gorjancev, »naj jih vedem z njo vred v palačo nazaj.«

Še se je ustavil, tedaj se je pa razvnel srd v Makedi: »Zgrabite te ljudi! Temu pa, ki je zahteval mojo izročitev odsekaite glavo in jo dajte njegovim tovarišem, da jo poneso Jozvu za odgovor!«

Ko je bojazlivec to slišal, je padel k njenim nogam, poizkušal poljubiti njeno obleko in jo prosil usmiljenja.

»Pes!« je rekla, »ti si nocoi to noč tudi napadel moje stanovanje, videla sem tvoj obraz in slišala tvoje izdajalske tovariše, ki so klicali svoje ime. Proč z njimi!«

Pozkušali smo posredovati, da niti Ormeia ni hotela poslušati.

»Ali hočeš zagovarjati morilca svojega brata?« je prašala namigivši na Kvika. »Kar sem rekla, sem rekla!«

Vlekli so ga v ozadije in takoj nato smo videli žalostno processijo, ki se je vračala in nosila neko reč na ščitu.

»Naprej!« je dejala Makeda, »v palačo!« Polk se je uredil v četerokot, Makedo in nas so dejali v sredo, in ali smo dalje.

Tedaj pa se je začela bitka. Veliko število Abatov nas je obdalo, nas napadlo s puščicami in ranilo nekaj mož. Pa tudi gorjanci so bili strelci, ki so imeli težje in močnejše loke. Četerokot je obstal, prve vrste so poklekile, druge pa so za njimi stale. Na povelje so napeli mogočne loke, ki jih je to utrjeno ljudstvo rabilo zoper leva in bivola po svojih hribi, in jih zopet in zopet prožilo. Uspeh je bil strašen. Niti lahki verižni oklepi Abatov niso varovali: težke gorjanske puščice so jih prebadale skoz in skoz.

V dveh minutah so se začeli umikati, tretjo so že bežali, preplašena drhal mož in konj. Dvakrat so še poizkušali napasti, pa so jih dvakrat vrole nazaj.

Nato je prišla vrsta za napad za gorjance. Vrgli so svoje in potegnili svoje kratke meče.

Pet minut kesneje je bilo vsega konec. Jozvovi vojaki so pometali orožje na tla in bežali in drli na desno in levo, samo nekaj jih je bežalo skoz vrata palače, za njimi, ali bolje z njimi pomešano pa preko dvigljivega mostu so šli gorjanci, ki so pobili, kojar so dosegli, zakaj prišli so popolnoma iz reda in niso hoteli poslušati povelj Makede in častnikov, naj priznajo.

Tako se je prav ob zori končala ta čudna nočna bitka, majhna stvar, pa je stala veliko življenj. Bila je začetek vsega propada, ki je sledil.

Mi smo bili pač za zdaj varni, zakaj gotovo je bilo, da po tem nauku Jozva ne bo poizkušal napasti dvojine: obzidja in jarka brez daljše priprave.

Makeda in dve ali tri dvorjanice so zavezle nekaj praznih sob, mi pa smo pošli, ali bolje popadali na tla v sobah za goste, kjer smo vedno spali, in nismo odprli oči do večera.

Ko sem se zbudil, sta Orme in Higgs že spala kot klade. Moj sin Roderik pa je že vstal in sedel pri moji postelji in smel v mene z nekim izraz zadrege se je bral na njegovem lepem obrazu.

»A, ti si tu,« sem dejal in ga prijel za roko. »Misliš sem, da se mi sanja.«

»Ne, oče,« je odgovoril, »niso sanje, vse je resnica. Čudno je na svetul Glel menel koliko let — dvanaest, štirinaest — sem bil suženj i divjem narodu, ki sem mu pel, vedno blizu smrti vendar nisem umrl. Pa me je sultan vzljubil in hotel za zeta, da je prišel Higgs in mi pravil, da si me lovil vsa ta leta. Nato so vrkli Higgsa levom, vi ga pa rešili. Včeraj sem se na pol oženil s sultanovo hčerjo nato je Harmakova glava zletela v nebo in funski narod je zbežal, jaz pa tudi in našel tebe, moj oče. Nato bo, veliko pobitih, puščica me zadene v vrat, da me ne rani — in pokazal je prasko tik nad vratno žilo — »zdaj sva pa skupaj. O, oče, zares čudno je! Jaz mislim, da je tu neke Bož, ki čuva nad nama!« (Dalje.)

Pred ogledalom more vsakdo vsak dan opazovati, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja nad 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto. Fellerjeva »Elsac« pomada za lice, Fellerjeva »Elsac-Tanochina« pomada za rast las (dva lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 80 K). Fellerjevo »Elsac« lilijno mlečno milo, najboljšje »milo lepote«, 4 kosi pošt. prosto 120 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvaško.

Rdečico, vranični prisad, kakor tudi druge kužne bolezni se zdravijo in zabranjujejo s **Cepivom**. ki ga izdeluje Jugoslov. serum-zavod v Zagrebu, Bieščka c. 21. Telef. 14-45. — Brzo — je najboljšje sredstvo: Serum, Zagreb. **Murin** stvo zoper miši. Dobiva se v Ljubljani v lekarni R. Sušnik in 1440 v krogeriji »Adrijac«.

Iščem mali MLIN za vodno moč, z nekoliko posestiva, v najem ali zakup. — Naslov pove upravništvo pod št. 1882.

Morska trava za modroce v vsaki množini se dobi najceneje pri SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Naznanjam, da sem otvoril **KOLARSKO DELAVNICO** kjer bodem izdeloval vse vrste voz. Cene nizke, postrežba točna. Najboljša kakovost lesa. — Pojasmila za delo in ceno zastoj. S spoštovanjem **ALOJZJ POTREBUJEŠ**, kolar, Vrhnika št. 101.

Elektrotehnični inštalater Iv. Petrič, Zgor. Šiška št. 13 (v graščini g. Lukmana), montira zunanje in hišne napeljave, ureja stroje, motorje in diname vseh vrst po zmernih cenah.

Dražba nepremičnin. Dne 8. junija 1922 se bo vršila v Zavriščah dražba nepremičnin v l. št. 19 in 21, davčna, občina Kriška vas, obstoječih in hiše s gospodarskim poslopjem, 4 gosdev, 8 njiv, 3 travnikov in 2 pašnikov. Iskljena cena 21.650 kron. 1898 Skrajno sediše v Vikič gori, dne 8. maja 1922.

KORANIT zjamčeno pravi asbestni škrlj za kritje streh. **ZALOGA** pri krovcu Fr. Fujan-u, Ljubljana - Illova 48.

Pri trgovcu pazi na znamko in vtisnjeno besedilo »GAZELA - MILO«!

ORGANIST in CERKVENIK dobi službo na Trsteniku nad Kranjem. Stanovaje, drva in okoli 60 mernikov krušnega žita.

Gozdni delavci pridni, 12 do 16 moč, za izdelovanje hlobov, drva za kurjavo, hmelovk, oglja itd. se iščejo. — Potrebni živež po cenah na debelo v zalogi. Ponudbe na: Veleposestvo Boštanj, p. Radna, Dolenjsko. 1846

Brinjevo olje lipovo, bezgovo cvetje in vsa druga zdravilna zelišča kupuje **DROGERIJA ADRIJA**, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Pozor! Bakrene kotle Pozor! za žganjekuho, kotle za kuhanje sira, krme in perila, nadalje vsakovrstne aparate, brizgalnice za trte itd. izdelujem po naročilu solidno in trpežno. Prevzemam v popravilo in pocinjevanje babrene kotle in druge bakrene predmete. Kupujem ali vsamem v račun po dnevni ceni star baker, svinee in cin (cinaste krožnike). Za dobro in solidno delo jamčim. S spoštovanjem **MAKS WEISS**, bakrokotlar, Novi Vodmat 189, p. Moste pri Ljubljani.

Kolesa avtomobili, deli in oprema pnevmatika najceneje na drobno na debelo **J. Gorec**, Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 14. Lastna garaža in delavnica. **Znižane cene!**

Modna in manufakturna trgovina F. & I. Goričar „pri Ivanki“ Ljubljana, Sv. Petra c. 29 priporoča ravno kar došlo veliko izbiro raznega blaga za moške in ženske letne obleke, na pr.: sukno, kamgarn, volneno, polvolneno blago v najmodernejših barvah, lister, etamin batist z rožicami, bel in v barvah, deleni; najnovejši vzorci za narodne noše, platno; kontinina, cvilili, blago za rjuhe in namizne prte, odeje v različnih barvah, robci svileni, delenasti, zobčasti. Dalje velika izbira narejenega blaga lastnega izdelka: moške srajce, bele in barvah in drugo perilo za moške in ženske, predpasniki, kambiasti in klotasti, etamin-bluze, otroške obleke za dečke in deklice, krasne obleke za birmanke, nogavice, ovratniki, kravate in drugo. Vsakdo naj si ogleda.

PRESELITEV! Trgovina s klobuki **FRANC ŠMALC**, Ljubljana se je preselila z Mestnega trga (nasproti rotovža) v lastno hišo na Marijinem trgu štev. 1. Zahvaljujem se p. n. občinstvu za do sedaj izkazano zaupanje in naklonjenost ter se priporočam istemu še nadalje s velespoštovanjem **FRANC ŠMALC**.

Pogreša se Robert Šešlar ki je služil med vojno pri lovskem bataljonu št. 7, 8. stotinja, 2. voj. in imel nazadnje vojno pošto št. 13. — Kdor bi kaj vedel o njem, naj proti povrnitvi stroškov sporoči na naslov: Jakob Šešlar, p. Medija-Izlake pri Zagorju. 1813

OKROGLI LES kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah **tvrdka WEISSBACHER**, lesna industrija, parna žaga in tov. kaluzij. LJUBLJANA, Dunajska cesta štev. 66.

Krijte svoje strehe s Salonit-om „SPLIT“ Anonimno društvo za cement-Portland

Prodajalne: Ljubljana: »Obnova«, gradbena družba z o. z. Kamnik: Ant. Stergar Kočevje: Peter Petsche Kranj: Franc Dolenc Novo mesto: A. Pauser Radovljica: Oton Homan-a nasl. Šimnic

Znižane cene!

Domača

„Zlatorog“ - milo

je cenó in izdatno. Gospodinje, segajte pridno po njem!

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

R. BUNC in DRUG

Celje - Ljubljana - Maribor

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Budilke
Žepne ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
arabizma **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevnite ponudbe!

Tvrđka A. VOLK v Ljubljani, Resljeva
cesta št. 24, trgovina
z moko, otrobi in koruzo na debelo, kupuje po
najdražjih cenah domačo **pšenico, ajdo in fižol.**

Naprodaj je POSESTVO, hiša z
poslopji, vse v dobrem stanju, 82 orolov njič, trav-
nikov in gozda, v vasi Vovše 6 pod Sv. goro, po-
staja Sava ob juž. žel. Cena po dogovoru. 1742

VELIKO ZALOGO

poljedelskih strojev in bakrenih kotlov

za žganjekuho

priporoča **FRANC HITI, Ljubljana**

1222

Sv. Martina cesta št. 2.

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že
25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsatfluid“

kot **kosmetikum** za negovanje
zob, zobnega mesa, glave, kot do-
datek k vodi za umivanje, ker je
radi svojega antiseptičn., čistega,
osvežujočega delovanja najboljšega
učinka. Ravnotako je priljubljen
kot krepko, blago delujoče in **vrlo**
prijetno sredstvo za drg-
nenje hrbta, rok, nog in celega
telesa. Je mnogo močnejši in de-
luje kot Francosko žganje in naj-
bolje sredstvo te vrste. Tisoče
priznanj! Z zamotom in poštino
za vsacega: 3 dvojnat ali 1 spe-
cijalna steklenica 78 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice 800 K.
24 „ „ 8 „ 570 K.
36 „ „ 12 „ 800 K.

poštne prosto na Vašo pošto. Kdor pošlje denar
naprej, dobi še popust v naravi.

Dobi se tudi: Elza obliž za kurja očesa 8 in 12 K;
Elza mentolni črtnik 16 K; Elza posipalni prašek 12 K; prijetno
Elza ribje olje 80 K; Elza voda za usta 48 K; Elza voda ko-
lonska 60 K; Elza šumski miris 60 K; Glicerin 16 in 60 K;
Lysol, Lysosform 48 K; kiseliki čaj 4 K; Elza mrčesni prašek
20 K; strup za podgane in ujliči po 16 in 20 K.

Eugen V. Feller, lekarnar

Stubica donja, Elsatrg 16. Hrvatsko.

NA VELIKO IN MALO!
Pri- **najboljše šivalne stroje**
poročamo
za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za življo,
krojače in čevljarje. — Edino pri: **JOSIP**
PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

miši-podgane

sienice-ščurki in vsa gola-

zen mora poginiti ako porablja

moja najbolja preizkuš, in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljsk. in hišnim mišim 16 K, za podgane
20 K, za ščurke, 26 K, za sienice 15 K, uničev. mo-
ljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti
ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki
in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčes. sadiju
in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K.
Preprod. popust. Pošilja po povzetju **Zavod** za ekap:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Ustanovljeno
1869

Novosti

Ustanovljeno
1869

najdete veliko zalogo pri nakupu

manufakturnega blaga

za moške in ženske obleke, perilnega blaga, šifona, najboljše vrste
cefirja za bluze in srajce, novosti v rutah, kakor tudi vse drugo v
to stroki spadajoče blago, pri občno znani solidni tvrdki

R. MIKLAUC,

manufakturna trgovina Pri škofu

Ljubljana, Lingerjeva ulica, Medarska ulica, Pred škofijo.

Splošno znana manufakturna trgovina

Logar & Kalan v Kranju

se je preselila

v svojo hišo na Glavni trg št. 117

(prej drogerija Šinkovec)

Priporoča se cenje-
nemu občinstvu v na-
daljni obisk, zagotav-
ljajoč znižane cene,
ker ne bo ogromnih
stroškov najemnine.

Najboljše in najtrpežnejše
manufakt. blago kupite pri

Oblačilnici za Slo-
venijo v Ljubljani

Oglejte si naše skladišče!
Prodajna na drobno je v
Ljubljani, Stritarjeva ul. 5.
Glavno skladišče je v Kresiji
(vhod iz Lingerjeve ul. 1/L.)

Zadružno podjetje! - Svoji k svojim!